

Posłuchaj

()

Ksiądz Jakób Wujek jest postacią jedną z najpotężniejszych i najgenialniejszych, jakie kiedykolwiek naród polski posiadał. Był to olbrzym ducha i pracy, którego Pan Bóg wzbudził w czasach krytycznych dla Polski, by ją zasłonił od zalewającego kraj protestantyzmu. Chwila była tem krytyczniejsza, że naród nie był w stanie sam się bronić, gdyż nie posiadał ani dobrego polskiego przekładu biblii, ani urobionego języka, ani terminologii teologicznej polskiej. To wszystko stworzył dla Polaków Wujek pracą życia całego. Dał narodowi polskiemu doskonały przekład biblii, używany w Polsce po dziś dzień, stworzył dla kapłanów nieocenione podręczniki do nauczania, a dla ludu – do czytania w swych postyllach, w których zamknął wyczerpująco przy wykładzie ewangelii cały system wiary katolickiej. Trzy wieki minęły od śmierci Wujka, a dzieła jego dziś są tak samo świeże i aktualne, jak były ongi za jego życia. I dziś stanowią one pomnik geniuszem pracy i zasługi męża, który wspólnie ze Skargą uratował Polskę od protestantyzmu.

Uważamy za słuszne i odpowiednie na czele obecnego wydania „Postylli Mniejszej” podać szanownym czytelnikom ważniejsze wypadki i daty z życia Wujka, jak również spis jego dzieł.

Ksiądz Jakób Wujek, ur. w 1540 roku w Wągrowcu pod Poznaniem, pochodził z rodziny mieszczańskiej. Kształcił się we Wrocławiu, Krakowie i Wiedniu, z największym upodobaniem oddając się studyom matematycznym. W 1565 roku wstępuje Wujek do nowicyatu oo. jezuitów w Rzymie i w tamtejszym kolegium wykłada geometrię sferyczną. Wróciwszy do kraju, zajmuje rozmaite urzędy zakonne, pracując jako profesor języka greckiego i Pisma Św., już to jako rektor kolegium w Poznaniu (1571 – 1578), akademii w Wilnie (1578 – 1580), jako prepozyt domu św. Barbary w Krakowie (1589 – 1591) i kaznodzieja w Jarosławiu i we Lwowie(1584). Jako kaznodzieja, po Skardze najznakomitszy, mile był słuchiwany nawet przez heretyków, zachwyconych niejednokrotnie pięknością jego wymowy i potęgą a jasnością przytaczanych dowodów. Spokój i godność, z jaką Wujek przedstawiał na ambonie prawdy religijne, imponował im, to też bardzo wielu na skutek jego kazań nawracało się. Prócz prac zakonnych, związanych z przełożeństwem, i kaznodziejsko-misyjnych dźwigał Wujek jeszcze na swych barkach ciężar wychowania bratanków króla Stefana Batorego, Andrzeja i Zygmunta, mimo to wszystko jednak znalazł czas do napisania wielu dzieł, których doskonałość i ilość wprawia w podziw wielki potomne.

Po raz pierwszy dał się poznać wujek, jako pisarz, z okazyi „Zgody Sandomierskiej” lutrów, kalwinów i braci czeskich. Wydaje on wtedy obszerną rozprawę pod tytułem: ***Iudicium, albo rozsądek niektórych katolików o Konfesyi sandomierskiej, r. 1570 wydanej, w którym się fałsz i błędy tej to konfesyi po prostu ukazują, a prawda jednego, powszechnego Kościoła sama się broni***. Kraków 1570.

Gdy Sztankar napisał paszkwil przeciwko mszy świętej, Wujek odpowiedział mu w swojej: ***Brevis augustissimi ac summe venerandi sacrosanctae missae sacrificii assertio***. Coloniae 15777.

Niejakiemu Jakóbowi Niemojewskiemu, który zmieniał wiary jak rękawiczki i w dysputach publicznych lżył Kościól katolicki, Wujek daje odprawę w trzech dziełkach:

1. ***Prawdziwa sprawa o rozmowie, albo dysputacyi, którą miał p. J. Niemojewski w Warszawie na sejmie przy zacnych sędziach s Francszkiem Toletem, teologiem T. J. 1572, wydana przez profesory kolegium poznańskiego Soc. Jesu.*** r. 1580.

2. ***Dialysis, t. j. rozwiązanie albo rozebranie assercyi p. Jakóba Niemojewskiego***

3. ***O Kościele Pana Chrystusowym prawdziwym rozprawa dostateczna i dowodowa***. 1580

W r. 1590 wydał Wujek przeciwko aryanom:

O Bóstwie Syna Bożego i Ducha św. przeciwko starym i nowym żydom i mahometanom.

Kalwinów zwalczał w dziele:

De transsubstantiatione, t. j. o przemienieniu istności w Najśw. Sakramencie eucharystycznym katolickie rozbieranie. 1589.

Przeciwko heretykom w ogóle napisał:

Postyllę Katolicką, czyli Wielką, wyd. w Krakowie w r. 1567 i 1573 – 75. Ostatnie wydanie tego dzieła z r. 1870 obejmuje z górą 3000 stronnic druku dużej 8-ki.

Postylle Mniejszą (1579), która za życia autora miała 4 wydania, a po jego śmierci dwadzieścia kilka. Postyllę Mniejszą przeznacza Wujek dla ubogich kapłanów i gospodarzów... W tym samym celu napisał również:

Maluczki katechizm Kościoła powszechnego – następnie podręcznik do kazań pasyjnych pod tytułem:

Pasya, t.j. Historya Męki P. N. Jezusa Chrystusa. Poznań 1573.

Największym jednak jego dziełem jest polski przekład Pisma Świętego, używany obecnie nawet przez protestantów. Najprzód pojawił się w roku 1593 ***Nowy Testament P. N. Jezusa Chrystusa z łacińskego i greckiego na polski wiernie i szczerze przełożony***, następnie w r. 1594: ***Psałterz Dawidów***. Ostatnie trzy lata życia poświęcił Wujek przekładowi reszty ksiąg St. Testamentu, które jednak wydane zostały dopiero po jego śmierci w r. 1599. W toku prac swoich nad biblią zdążył jeszcze ogłosić drukiem podręcznik do rozmyślania i modlitw pod tytułem: ***Żywot i nauka Pana N. Jezusa Chrystusa, albo ewangelja z czterech jedna na 150 rozdziałów z modlitwami porządnie rozłożona***. Kraków 1597. W tym samym roku zakończył Wujek swój pracowity żywot. Pochowany w Krakowie w grobach kościoła św. Barbary.

Autor tekstu: X. A. Kwieciński (Opublikowano jako wstęp do wydania Postylli Mniejszej z roku 1909)

Jak podobał Ci się ten wpis?

Kliknij na gwiazdkę, by go ocenić!

Oceń

Średnia ocena / 5. Policzone głosy:

Jeszcze bez oceny. Bądź pierwszy!

Jeśli podobał Ci się ten wpis ...

Obserwuj nas na mediach społecznościowych!

Related